

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ФОЛЬКЛОР ЯК ПРЕДМЕТ НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Available at: <https://moz.gov.ua/uk/2023-chogo-vdalosja-do-sjagti-u-reformuvannja-sistemi-harchuvannja-u-zakladah-osviti> [in Ukrainian].

8. Nesterenko, V.V. (2015). Problema vykhovannya u doshkilnykiv navychok zdorovoho sposobu zhyt'tya. Nauka i osvita [The problem of teaching preschoolers healthy lifestyle skills. Science and education]. No. 9. pp. 138–143. [in Ukrainian].

9. Osvita i myr. Pratsi Marii Montessori [Education and Peace. The works of Maria Montessori]. Kyiv, 2023. 166 p. [in Ukrainian].

10. Pavelkiv, R. & Tsyhupalo, O. (2011). Dytyacha psykhohiyya: navch. Posib [Child psychology: a textbook]. Kyiv, 375 p. [in Ukrainian].

11. Prohrama "Osvita dlya staloho rozvytku" [The Education for Sustainable Development Programme]. Available at: <https://oplatforma.com.ua/article/2343-programa-doshkl-ny-atam-osvtu-dlya-stalogo-rozvitku> [in Ukrainian].

12. Formuyemo u starshykh doshkilnykiv tsilisne svitobachennya: navchalno-metodychny posibnyk [Forming a holistic worldview in senior preschoolers: a study guide]. Kononko O.L., Lutsenko V.O., Nechay S.P., Plokhyy Z.P. et al. Kyiv, 2013. 260 p. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 17.07.2024

УДК 78.071.2(477) "XX"

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.312179>

Ірина Гринчук, кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва
факультету мистецтв

Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ФОЛЬКЛОР ЯК ПРЕДМЕТ НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Піднято проблему актуалізації та практичного наповнення тематики науково-пошукової діяльності студентів – майбутніх вчителів музичного мистецтва. Тезу проілюстровано на прикладі основних етапів підготовки й апробації результатів магістерського дослідження, проведеного під нашим керівництвом, предметом якого є використання зразків українського музичного фольклору у виховній роботі зі школярами різновікових груп. Вважаємо, що означена тематика є актуальною для сучасного освітньо-виховного процесу, для формування культурної та громадянської самоідентифікації шкільної і студентської молоді.

Ключові слова: український музичний фольклор; фахова підготовка вчителя музичного мистецтва; науково-пошукова діяльність.

Лім. 10.

Iryna Hrynychuk, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor of the
Musicology and Methods of Music Art Department
of the Faculty of Arts,
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University

UKRAINIAN MUSICAL FOLKLORE AS A SUBJECT OF SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL RESEARCH

The article deals with the problem of actualization and practical filling of the subject of research activities of students – pre-service teachers of musical art. The subject matter is illustrated by the example of the main stages of preparation and approval of the results of the master's research conducted under our supervision. Its subject is the use of samples of Ukrainian musical folklore in educational work with schoolchildren of different age groups.

The main approaches to the usage of samples of Ukrainian musical folklore in modern artistic space have been highlighted. The analysis of the problem based on musicological sources and Internet content has been given. A brief analysis of methodological approaches regarding the place and role of folklore samples in modern educational practice has been presented.

Attention is focused on the methodological aspects of using musical folklore in educational work with schoolchildren of different age groups. There have been presented examples of the developed and tested actual forms of its representation in work with preschool and school audiences in educational and extracurricular activities. Examples of the usage of samples of musical folklore of the winter and spring ritual cycle while working with schoolchildren of different age groups have been given. Attention is focused on the main areas of the activity of the creative workshop "ETNOKREATORS": local history research group, decorative and applied art group, folklore ensemble, theatre group.

The results of the study testified to the successful approbation of the experimental methodology, which combined traditional and new forms of organizing extracurricular activities of schoolchildren of different age groups. An effective factor was the organization of interaction between the family, the educational environment and the parish community. It

is suggested that a brief summary of the main positions of the research will be interesting material for pre-service music teachers and their academic supervisors. It will allow those involved to perform more active work relevant to the modern educational process with the purpose of forming the cultural and civic self-identification of school and student youth.

Keywords: *Ukrainian musical folklore; professional training of a music teacher; scientific research activity.*

Постановка проблеми й аналіз останніх досліджень. Український музичний фольклор як основа національної спадщини, культурний фундамент українського народу був і залишається важливим предметом наукових досліджень та дискусій культурологічного, музикологічного напрямів (О. Воропай [2], С. Грица [3], А. Іваницький [4–5; 7], О. Смоляк [8] та ін.). Роль фольклору в естетичному, патріотичному вихованні учнів різновікових груп аналізується у низці монографій та посібників (І. Бех [1], О. Гайдамака, Л. Кондрашова, О. Лаврентьєва, Н. Зеленкова та ін.), у численних публікаціях методичного спрямування (В. Антонюк, Л. Бондаренко, Р. Лоцман, Є. Проворова, Г. Яківчук [9], Н. Лановенко-Мельник та ін.). Однак, на нашу думку, важливим напрямом науково-методичного аналізу повинна стати проблема залучення студентів різних рівнів освітньої підготовки до науково-пошукової роботи, пов'язаної із дослідженням музичного фольклору різних регіонів України.

Мета статті – окреслити основні етапи підготовки й апробації результатів магістерських досліджень майбутніх вчителів музичного мистецтва.

Завдання статті – висвітлити хід та основні результати дослідження, предметом якого є використання зразків українського музичного фольклору у виховній роботі із школярами різновікових груп.

Виклад основного матеріалу. Проблематика українського фольклору займає сьогодні значне місце у навчальних програмах різних факультетів ТНПУ, який носить ім'я видатного дослідника-фольклориста В. Гнатюка, вона стає предметом наукових спроб магістрантів і аспірантів, зокрема факультету мистецтв. Проілюструємо зазначену тезу на прикладі окремих аспектів магістерського дослідження “Використання зразків українського музичного фольклору у виховній роботі із школярами різновікових груп”, проведеного під нашим керівництвом [6].

Відповідно до структури дослідження, його завдань, теоретичний розділ присвячений проблемі місця і ролі українського музичного фольклору у сучасному науковому та мистецькому просторі, в сучасній освітній практиці. Цікавим матеріалом для сучасних дослідників слугує історична ретроспектива, запропонована М. Вовк (М. Драгоманов, М. Максимович, Я. Головацький, О. Огоновський, О. Котлярєвський, М. Дашкевич, Ф. Колесса, М. Костомаров, О. Потебня, М. Сумцов), пов'язана із започаткуванням вивчення фольклору на кафедрах тогочасних університетів. М. Вовк згадує також

ім'я Михайла Скорика (батька композитора Мирослава Скорика), котрий займався музичною культурою Бойківщини (регіоном магістерського дослідження), був репресований, науковий спадок знищений.

У рамках публікації зупинимося на проблемі сучасного побутування музичного фольклору у молодіжному мистецькому просторі та освітньо-виховній практиці. З метою простеження змін та інтегрування музичного фольклору в сучасний український музичний контент, його перспектив з погляду музичної індустрії і маркетингу, стилістичних зв'язків з іншими музичними напрямками, такими як рок-музика, поп-музика, електронна музика, у дослідженні проведено короткий ретроспективний огляд, представлений у текстовому матеріалі.

Огляд охопив період від започаткування знакового фестивалю “Червона рута”, що став майданчиком для творчих експериментів, задаючи певні тренди для виконавців, – до творчості сучасних митців. Увага зосереджувалася на спробах “включеності” фольклору до репертуару вітчизняних т. зв. “автентичних” фольклорних ансамблів кінця ХХ ст.: гурт “Древо”, його наступники “Божичі”, “Буття”, “Володар” та ін., рок-гуртів: “Воплі Відоплясова” (фолк-рок-альбом “Закустика”, 1997), “Joryj Kłoc”, “Мандри”, “Гайдамаки”, “Очеретяний кіт”, “Воанергес” та ін. Творчі експерименти прослідковуються у сучасних проектах Опук’и, відомих виконавців, зокрема, “Різдвяна історія з Тіною Кароль 2020”, (колядки “Нова радість стала” у виконанні Дзідзьо, “Роди, боже, жито” – Jerry Neil та Khayat, виконану в стилі фольк-електроніка). Серед відомих сучасних дослідників і репрезентантів “народної” музики названо Сергія Постольникова (гурт US Orchestra, “Чорноморці” та “ТуляйГород”), Андрія Левченка (гурт US Orchestra, засновник проекту Vubny.in.ua.), Наталку Хоменко (гурти Народного ансамблю української музики “Роксоланія”), Ірину Клименко (гурт “Древо” (київське), Київська Лабораторія етномузикології), Ірину Данилейко (гурт “Михайлове чудо”, проекту EGEfilms, Київська Лабораторія етномузикології) та ін.

У дослідженні прослідковано, що низка музикантів поєднують український фольклор із сучасними жанрами і стилями (рок, поп, електронна музика, інді, джаз, блюз або регбі), створюючи цікаві й експериментальні композиції, напрям т. зв. “нової музики”. Розвивається і традиція “автентичної” інтерпретації фольклору із використанням традиційних інструментів, співу і аранжувань.

Представники сучасної української сцени по-різному використовують народні мотиви: “стилізуючи” (гурт KAZKA), “виразно автентично” (“Go_A”, “Kalush Orchestra” та ін.). Загалом, їхня творчість сприяє популяризації української мови та культури серед молоді нашої країни і за її межами, закладає нові музичні тренди [6].

Узагальнено, що сучасні інтерпретації та вихід музичного фольклору у широкий культурний контекст несуть у собі глибокий сенс, “створюючи міст” між минулим і сьогоденням, сприяючи їх глибшому розумінню й об’єктивній оцінці, прослідковано, що осмислення фольклору як основи національної духовної культури стає основним елементом у процесі відродження і поширення цінностей національної культури, засад християнської етики, що особливо актуально в умовах російського повномасштабного вторгнення в Україну [6].

Експериментальна частина дослідження присвячена методичним аспектам використання зразків музичного фольклору у виховній роботі із школярами різновікових груп, актуальним формам репрезентації зразків музичного фольклору у навчально-виховній роботі зі школярами-підлітками.

У дослідженні проаналізовано основні позиції низки державних освітніх документів щодо національно-патріотичного виховання (НПВ) учнівської молоді, зокрема: Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді (2015), Державної цільової соціальної програми НПВ на період до 2025 року (2021) та інших сучасних документів, розробок регіонального рівня (“Методичні рекомендації щодо викладання предметів художньо-естетичного циклу у 2022/2023 навч. році” (Тернопільський ОКІППО) та ін. Проведений аналіз перелічених вище джерел та директив дав змогу розробити і реалізувати відповідні експериментальні методики. У ході пошукового етапу експерименту було проведено опитування групи магістрантів факультету мистецтв, захист презентацій у курсі “Методика наукових досліджень” (к.п.н., доц. Ірина Гринчук), що допомогло скоригувати запитання для анкетування школярів з метою вивчення рівня обізнаності щодо понять “фольклор”, “музичний фольклор” та ін., ціннісних орієнтирів учнів щодо місця українського музичного фольклору у сучасному культурному просторі України тощо. Анкетуванням було охоплено 50 учнів Лопатинського ліцею та 45 учнів Лопатинської дитячої музичної школи (Радехівський район на Львівщині), матеріал одержано в додатку Google Forms [6].

Анкетування під назвою “Фольклор і сучасність” було поділене на два розділи. У теоретичному були запитання відкритого типу: “Як Ви розумієте поняття музичний фольклор?”, “Які види музичного фольклору Ви знаєте?”, “Які роди

фольклору Ви знаєте?”, “Що таке шедрівки?”, “Вкажіть відомі Вам шедрівки”, “Що таке веснянки?”, “Вкажіть відомі Вам веснянки”, “Чи є у Вашій родині традиції залучення до календарно-обрядових дійств? Які?”, “Чи знаєте Ви фольклорні колективи своєї місцевості? Які?”, “Вкажіть відомі Вам фольклорні фестивалі в Україні”. Другий розділ анкетування “Фольклор і сучасність”, включав запитання “Як Ви розумієте поняття “сучасний музичний фольклор”?”, “У чому полягає “осучаснення” музичного фольклору?”, “Яких популяризаторів музичного фольклору Ви знаєте?”, “Які Ви знаєте сучасні форми представлення фольклору?”, “Автентичний фольклор та обробка. Що змінилось?”, “Чи є зразки обробок та аранжувань у Вашому плей-листі?”.

Аналіз результатів анкети уможливив уточнити і закласти тематику експериментальних форм роботи [6]. Так, попри достатню високу обізнаність та інтерес щодо фольклорних традицій, відомих жанрів, виконавців та гуртів тощо (у кожного респондента обох груп є у плей-листі сучасні композиції з використанням фольклорних мотивів), лише третина респондентів продемонстрували поінформованість щодо фольклорних колективів та фестивалів своєї місцевості. Це зумовило підготовку презентації найбільш відомих фольклорних гуртів Львівщини (“Жива”, “Древо”, “Йорій Клоц” та ін.), фестивалів (Міжнародний фольклорний фестиваль “Левада”, Етнофестиваль “Іван Купала в древньому Удечі”, Міжнародний молодіжний фестиваль “Фольклорний передзвін” та ін.).

Уважаємо, що для вирішення означеної проблеми вчителям музичного мистецтва доцільно більш активно організовувати краєзнавчі екскурсії, готувати школярів до участі у фольклорних фестивалях, які є платформою роботи для фольклорних колективів та організації інших форм КТС (колективної творчої справи). Подібну картину продемонстрували і відповіді щодо сучасних форм представлення фольклору, так, лише 30 % вказали, що це вертепи з сучасними героями (ЗСУ), відеоролики, кліпи з використанням традиційної фольклорної тематики та атрибутики [6]. До переліку варто було б включити етнографічні програми на телебаченні, музичні вечори з поезією та народними піснями, cover-виконавців, що популяризують фольклор на просторах соціальних мереж та інші. Тенденція переспівування українських народних пісень, як показує статистика, найбільш поширена у соціальній мережі ТікТок, якою користуються сучасні школярі. Сучасні кавер-виконавці обирають саме цю платформу для розвитку своєї творчості, тому тут вирує “нове життя” української народної пісні [6]. Серед відомих виконавців, які переспівують українські народні пісні, назовемо наступних: Софію Лишешак, Krut, Kristonko,

Тогою, Марину Мазур, Юлію Оліяр, Юлію Вівтранюк, Євгенію Мазуренко, Ярину Квасній та ін.

У дослідженні представлено і короткий самоаналіз пісенного виконавства Meleni (*творчий псевдонім Юлії Мелінішин-Климчук*) [6; 10]. Так, після початку повномасштабної війни інтернетом поширювалися кавери на українську народну коліскову “Ой, люлі, люлі, налетіли гулі”. Тренд на цю коліскову задала Meleni, написавши зворушливі слова під супровід гітари: “...текст для коліскової народився спонтанно, згодом прийшло рішення створити запис та поділитися ним на власній сторінці у ТікТок [10]. За короткий період відео набрало 1,2 млн переглядів та 188 тис. вподобань. Коліскова присвячена дітям, які загинули та були вбиті у часі війни”. Текст та виконання надихнули інших виконавців, які опублікували свої кавери коліскової з новим текстом, для прикладу, виконавиця GARNA та ін. Таким чином відома українська коліскова “Ой, люлі, люлі, налетіли гулі” отримала нове дихання, актуальне для сучасної України.

Переосмислення народної музики та запис каверів стали не лише трендом ТікТоку, а й новою формою використання українського музичного фольклору у виховній роботі зі школярами, прикладом виховної роботи з учнями-підлітками може слугувати низка проведених занять з елементами тренінгу на тему “Популяризація українського музичного фольклору у ТікТок”.

Новизною дослідження стала розробка та впровадження форми т. зв. “творчої майстерні” як простору для залучення українського фольклору до виховної роботи із школярами у позанавчальній діяльності. Представимо структуру та етапи реалізації проекту, покликаного сприяти збереженню, вивченню та розвитку народної культури та традицій, на прикладі творчої майстерні “ETNOCREATORS” (за нашої участі) при Парафії вознесіння Господнього с. Себечів.

Основні цілі проекту: “збереження національної спадщини (створення середовища для вивчення та збереження різноманітних аспектів фольклору – народних пісень, танців, казок, звичаїв, ремесел та інших традицій); популяризація та освіта (проведення освітньої роботи, спрямованої на популяризацію фольклору серед різних шарів суспільства, зокрема серед молоді та дорослих); розвиток креативності та творчості (сприяння розвитку творчих навичок, стимулювання креативності через вивчення та втілення народних традицій у творчих проєктах); формування спільноти та обмін досвідом (створення сприятливого середовища для спілкування та обміну досвідом між учасниками, що сприяє збагаченню та підтримці фольклорної культури); створення платформи для творчості (поєднання традиційних елементів фольклору з сучасними творчими техніками для створення нових

творчих робіт та проєктів); підтримка та сприяння мистецьким ініціативам: надання можливостей для виступів та публічних презентацій народної культури та мистецтва, сприяння розвитку творчих особистостей” [6].

Творча майстерня “ETNOCREATORS” – це проєкт фольклорного спрямування, що включає у себе заняття низки гуртків, серед яких: краєзнавчо-пошуковий, декоративно-прикладного мистецтва, фольклорний ансамбль, театральний гурток. Діяльність майстерні передбачає організацію тренінгів та майстер-класів, етнографічних виставок і заходів, фольклорних пошукових екскурсій, підготовку флешмобів та вистав, засідань “літературних вечорів” із запрошенням знаних особистостей тощо. Творча фольклорна майстерня стає місцем об’єднання для спільної творчості, відпочинку й обміну досвідом, допомагає глибше розуміти та осмислювати власну культурну і громадянську ідентичність, залучити практику родинного та християнського виховання через взаємодію із парафією [6].

Так, успішними є результати т. зв. “мініекспедицій” для вивчення традицій родини, створення рукописних історій, для прикладу, віднайдено рукописні хроніки про історію с. Себечів, спогади про відомих краян, почалася робота над пошуком матеріалів щодо вивчення творчих постатей митців краю, для прикладу, відомого композитора-пісняря Ігоря Білозіра.

Упродовж роботи гуртка декоративно-прикладного мистецтва його учасники отримали можливість ознайомитися з традиційними техніками рукоділля, які побутують на цих теренах; так, було проведено майстер-класи із вишивки та бісероплетіння, виготовлення вишитих ялинкових прикрас. Новітньою формою прикладного мистецтва, своєрідним “молодіжним трендом” є техніка “вибійки” на екторбинах, яку дослідники називають народною графікою (як метод виготовлення декоративних “екологічно-дружніх” торбинок або сумок із застосуванням заготовок, на яких вирізьблено певний візерунок або зображення). Така діяльність дає простір творчій уяві її виконавців, робить творчий продукт неповторним і стильним. Цікавими напрямами роботи гуртка стали підготовка презентацій та виступу до Дня української хустки, підготовка атрибутів та костюмів до флешмобів, фольклорних дійств тощо. Відповідно добрався і музичний матеріал, супровід, вивчалися народні пісні, сучасні українські пісні на близьку тематику.

Вдалим прикладом взаємодії різних гуртків стало проведення свята-квесту “У пошуках зірочок для Миколая”, де традиції та сучасність об’єдналися заради спільної мети – освітити шлях Миколаю. Його учасниками були діти віком 3–12 років. Завдання квесту були підібрані відповідно до вікових категорій: вірші та пісні про Святого Ми-

коля, конкурс “Пантоміма”, елементи інсценізації народної казки “Курочка-ряба”, руханка “Лови сніжку”, музична вікторина, у якій звучали відомі колядки (“Нова радість”, “Бог ся рождає”, прилетіли ангелята”, “Бог предвічний”, “Старий рік минає”).

Учасники творчої майстерні активно готувалися до проведення традиційних свят зимового циклу – Андріївських вечорниць, Щедрого вечора (або Маланки), весняного циклу – Великодня (Воскресіння Христового), зокрема фольклорного свята “Ой, ходімо, дівоньки, водити гаївоньки” та ін. Залучення дітей та молоді до відтворення театралізованих обрядових дійств, “обрядодій” – це не данина і спогад про свята наших предків, це дієвий засіб культурної ідентифікації, відродження “генетичної пам’яті”, тому стає важливим завданням вчителів музичного мистецтва як хронітелів української культури.

Прикладом актуальної форми взаємодії “родина – освітнє середовище – парафіяльна громада” стали т. зв. “Дні духовної віднови” для сімей військовослужбовців та постраждалих від воєнних дій, де молитва й український музичний фольклор об’єдналися для зміцнення зраних душ. Учасники упродовж п’яти днів духовної віднови “Слідами любові” були розподілені за віковими групами: дорослі, підлітки та діти дошкільного віку, з ними працювали працівники Благодійного фонду “Карітас Жовква”, духовенство Сокальсько-Жовківської єпархії УГКЦ [6].

Отже, короткий період творчої майстерні “ETNOKREATORS” дав можливість успішно апробувати експериментальні методики, традиційні і нові форми організації позанавчальної діяльності школярів різновікових груп, організувати достатньо успішну взаємодію “родина – освітнє середовище – парафіяльна громада”.

Висновки. Вважаємо, що представлений виклад основних позицій проведеного магістерського дослідження стане цікавим матеріалом для майбутніх вчителів музичного мистецтва та їх наукових керівників, дасть змогу активніше працювати над темами, актуальними для сучасного освітньо-виховного процесу, для формування культурної та громадянської самоідентифікації шкільної молоді.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бех І.Д. та ін. Національна програма виховання дітей та учнівської молоді в Україні / Книга класного керівника : довідково-методичне видання. Харків : ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005. С. 288–326.
2. Воропай О. Перлини української культури: Звичаї нашого народу. *Етнографічний нарис*. Дніпропетровськ: Арт-Вертеп, 2007. 350 с.
3. Грица С.Й. Трансмісія фольклорної традиції: етномузикологічні розвідки. Київ – Тернопіль : Астон, 2002. 236 с.
4. Іваницький А.І. Хрестоматія з українського музичного фольклору (з поясненнями та коментарями) : навчальний посібник для вищих навчальних закладів куль-

тури і мистецтв I–IV рівнів акредитації. Вінниця : НОВА КНИГА, 2008. 520 с.

5. Іваницький А.І. Український музичний фольклор : підручник. 3-є вид. Вінниця : Нова Книга, 2004. 320 с.

6. Климчук Ю.Р. Використання зразків українського музичного фольклору у виховній роботі із школярами різновікових груп. Магістерська робота. Тернопіль : ТНПУ імені В. Гнатюка, 2023. 63 с.

7. Українська музична фольклористика: методологія і методика / А.І. Іваницький. Київ : Заповіт, 1997. 391 с.

8. Український дитячий музичний фольклор : підруч.-хрестоматія для викл. та учнів / О.С. Смоляк. Тернопіль : ЛПЛЕЯ, 1998. Вип. 1. 1998. 78 с.

9. Яківчук Г.В. Українське народнописенне виконавство в національному вихованні майбутнього вчителя музичного мистецтва. *Мистецтво та освіта*. 2020. № 3 (97). С.57–62.

10. Meleni. TikTok. Коліскова. URL: <https://vm.tiktok.com/ZM6JKfvJ7/>

REFERENCES

1. Bekh, I.D. (2005). *Natsionalna prohrama vykhovannya ditey ta uchnivskoyi molodi v Ukraini* [National program of education of children and school youth in Ukraine]. *Class teacher's book: reference and methodical edition*. Kharkiv, pp. 288–326. [in Ukrainian].
2. Voropay, O. (2007). *Perlyny ukrayinskoyi kultury: Zvychayi nashoho narodu. Etnohrafichnyy narys* [Pearls of Ukrainian culture: Customs of our people. Ethnographic essay]. Dnipropetrovsk, 350 p. [in Ukrainian].
3. Hrytsa, S.Y. (2002). *Transmissiya folklornoyi tradytsiyi: etnomuzykologichni rozvidky* [Transmission of folklore tradition: ethnomusicological explorations]. Kyiv – Ternopil, 236 p. [in Ukrainian].
4. Ivanytskyi, A.I. (2008). *Khrestomatiya z ukrayinskoho muzychnoho folkloru (z poyasnenniyamy ta komentaryamy)* [Chrestomatiya Ukrainian musical folklore (with explanations and comments)]. *Study guide for higher educational institutions of culture and arts of I – IV levels of accreditation*. Vinnytsia, 520 p. [in Ukrainian].
5. Ivanytskyi, A.I. (2004). *Ukrayinskyi muzychnyi folklor* [Ukrainian musical folklore], a textbook. 3rd type. Vinnytsia, 320 p. [in Ukrainian].
6. Klymchuk, Y.R. (2023). *Vykorystannya zrazkiv ukrayinskoho muzychnoho folkloru u vykhovniy roboti iz shkolyaramy riznovikovykh hrup* [The use of samples of Ukrainian musical folklore in educational work with schoolchildren of different age groups]. *Master's thesis*. Ternopil, 63 p. [in Ukrainian].
7. *Ukrayinska muzychna folklorystyka: metodolohiya i metodyka* (1997). [Ukrainian musical folkloristics: methodology and technique]. A.I. Ivanytskyi. Kyiv, 391 p. [in Ukrainian].
8. *Ukrayinskyi dytyachyy muzychnyy folklor: pidruch.-khrestomatiya dlya vykl. ta uchniv* (1998). [Ukrainian children's musical folklore : textbook for lectures, and students]. O.S. Smolyak. Ternopil, Vol. 1, 78 p. [in Ukrainian].
9. Yakivchuk, G.V. (2020). *Ukrayinske narodnopisenne vykonavstvo v natsionalnomu vykhovanni maybutnoho vychytelya muzychnoho mystetstva* [Ukrainian folk song performance in the national education of the future music teacher]. *Art and education*, No. 3 (97), pp. 57–62. [in Ukrainian].
10. Meleni. TikTok. Kolyskova [Lullaby]. Available at: <https://vm.tiktok.com/ZM6JKfvJ7/> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 18.07.2024